

Van der Parra, 17 oktober 1761 – 15 mei 1767

I. PETRUS ALBERTUS VAN DER PARRA, JURGEN VAN DER SPAR, HUIJBERT WILLEM VAN BAZEL, LIBRECHT HOOREMAN, JEREMIAS VAN RIEMSDIJK, REYNIER DE KLERK, JAN ELIAS VAN MIJLENDONK EN MICHIEL ROMP, BATAVIA 17 OKTOBER 1761.

VOC 2998 (Kol. Arch. 2890), fol. 7-129.

(Na het verzenden van de laatste brief van 29 april 1761 met het naschip de Vredestein werd er nog niet gedacht aan de grote verandering die in de Hoge Regering zou plaatsvinden. Er werd gehoopt dat gouverneur-generaal Jacob Mossel, zoals eerder geschiedde, zou herstellen van zijn langdurige ziekte. Hij overleed evenwel in de nacht van 14 op 15 mei en is vier dagen later met dezelfde plechtigheden als gouverneur-generaal Gustaaf Willem van Imhoff begraven. [fol. 8] De directeur-generaal Petrus Albertus van der Parra riep, direct nadat het overlijden hem bericht was, de acht presente leden van de Hoge Regering bijeen. Hij werd eenstemmig verkozen tot gouverneur-generaal. Hij is hiervoor en voor alle gunsten die Heren XVII hem eerder verleenden, zeer erkentelijk. Maar de zorgelijke omstandigheden waarin de Compagnie zich bevindt, heeft hem toch enigszins doen aarzelen deze benoeming te aanvaarden.)

Want werwaards men sijne oogen wende, alomme is de staat der Nederlandsche bezittingen, in vergelijking van de vorige florisante tijden, dermate quynende en vervallen dat de enkelde overdenking daarvan iemand, hoe gehard ook, in een kommerlijk gepeyns over het toekomende moet storten. Vestigen wij onse aandacht op Ceylon, wij vinden dat dierbare kleynood van 's Compagnies bezittingen door eenen swaren opstand der Cingaleezen, gestijfd door het Candiase hoff en andere verborgen vijanden, in zulk eene gevaarlijke gesteldheid dat 's Compagnies belangen aldaar, sonder den kragtdadigen bijstand des allerhoogsten, in 't blijkbaarste gevaar in gewickeld sijn, in soverre zelfs dat de herstelling van zaken in jaren verloops zal moeten gezocht worden. De bekommering moest ten dien opzigte nog grooter worden, omdat de machteloze staat van 's Compagnies land- en zeemacht (die te dier tijd, in en rondom Batavia uyt weynig meer dan 1300 soldaten en nog geen 600 matrosen bestond) ons volstrekt buyten staat stelde de minste hulp aan dat gouvernement te besorgen, om niet te spreken van de ruïneuse en schier desperate gevolgen, die eene onverhoopte onlust, op andere plaatsen ontstaan, noodwendig zoude naar zich sleepen.

Voegt men hier nog bij de bekommerlijke gesteldheid van de Bengaalse directie, en overdenkt men de aanmerkelijke verliezen die de Maatschappij, door gestadige convussiën en door 't ruïneeren van haren handel in alle artikulen, zedert eenige jare herwaarts heeft moeten ondergaan, met eene rechtmatige beduchting dat onse bekende mededingers, bij het verder slagen hunner onderneemingen, nog wel eens onse totale opbraak konden teweegbrengen.

Fol. 8v-9v.

([fol. 10] Hoewel Van der Parra bij deze omstandigheden zijn bedenkingen tegen het aanvaarden van de benoeming tot gouverneur-generaal gerechtvaardigd vond, heeft hij niet geschroomd zijn plicht te doen en zijn geringe ervaring van 33 jaar in dienst bij de Compagnie, waarvan 20 als secretaris en lid van de Hoge Regering, beschikbaar te stellen. Hij vertrouwt erop dat Heren XVII zijn verkiezing zullen goedkeuren, en belooft de belangen van de Compagnie met gelijkblijvende ijver en trouw te zullen behartigen. De Heren Raden die hem unaniem verkozen, zullen zeker in hun achting en genegenheid voor hem volharden en hem eensgezind van goede raad dienen. [fol. 11] De plechtigheden gebruike-